

Załącznik nr 2

Plan postępowania na wypadek awarii powodującej niekontrolowane rozprzestrzenianie się GMO zagrażające zdrowiu ludzi lub środowisku w sposób bezpośredni lub z opóźnieniem

1. Podstawa prawna:

Art. 19 Ustawy z dnia 22.06.2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych
(t. j. Dz. U. Nr 36, poz. 233 z późn. zm.)

2. Jednostka odpowiedzialna za bezpieczeństwo biologiczne:

Centrum Medycyny Doświadczalnej (zwane dalej CMD)
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
40-752 Katowice, ul. Medyków 4

3. Kategoria działania zamkniętego użycia GMO:

Kategoria I – działania nie powodujące zagrożeń¹.

Zgodnie z art. 17 ust. 9 Ustawy o GMO w przypadku kategorii I znikome jest prawdopodobieństwo, aby organizm genetycznie zmodyfikowany wywoływał choroby u człowieka, zwierząt lub roślin oraz wywierał szkodliwy wpływ na środowisko.

4. Organizmy genetycznie modyfikowane:

Mysz laboratoryjna (*Mus musculus*)

5. Informacje na temat stosowanych zabezpieczeń podczas realizacji zamkniętego użycia GMO

1) Budynek Centrum Medycyny Doświadczalnej (Katowice, ul. Medyków 4), w którym ma miejsce zamknięte użycie GMO jest całodobowo ochraniający przez Konsalnet Inowopol Sp. z o. o. (ul. Cygana 4, 45 – 131 Opole), co zabezpiecza CMD przed wstępem osób nieupoważnionych.

¹ art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy o GMO

- 2) Hodowla zwierząt genetycznie modyfikowanych odbywa się w oznakowanych pomieszczeniach, do których wstęp posiadają tylko upoważnieni pracownicy CMD oraz osoby uczestniczące w badaniach wskazane do ich realizacji w dokumentacji dotyczącej badania.
- 3) Zwierzęta są hodowane (przechowywane) w odrębnych, zamykanych klatkach oznakowanych w sposób pozwalający na identyfikację tożsamości GMO.
- 4) Badania z użyciem GMO prowadzone są w odrębnych – oznakowanych pomieszczeniach, do których w przypadku realizacji badań wstęp posiadają osoby, o których mowa w pkt 2).
- 5) Pracownicy sprawujący opiekę nad zwierzętami zmodyfikowanymi genetycznie odbyli szkolenie, o którym mowa w § 2 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20.06.2007 r. w sprawie kwalifikacji osób sprawujących opiekę nad zwierzętami doświadczalnymi i osób sprawujących nadzór nad tymi osobami² z uwzględnieniem zagadnień z zakresu GMO.
- 6) Osoby, o których mowa w pkt 2) podlegają okresowym badaniom lekarskim oraz szkoleniom BHP uwzględniającym zagadnienia z zakresu GMO, zgodnie z obowiązującymi w SUM uregulowaniami wewnętrznymi.
- 7) W strefie objętej działaniem związanym z zamkniętym użyciem GMO stosowane są indywidualne środki ochrony zgodne z obowiązującymi w SUM uregulowaniami wewnętrznymi.
- 8) Postępowanie z odpadami powstałymi w wyniku hodowli i pracy z GMO odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w Zarządzeniu nr 14/2009 z dnia 02.03.2009 r. Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.
- 9) Zwierzęta padłe przed zakończeniem doświadczenia, zwierzęta uśmiercone planowo oraz ich odchody i wyściółka z klatek podlegają termicznej utylizacji zgodnie z zasadami określonymi w Zarządzeniu nr 14/2009 z dnia 02.03.2009 r. Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.
- 10) Utylizacja odpadów, o których mowa w pkt 9 w tym zwierząt padłych przed zakończeniem doświadczenia oraz po eutanazji odbywa się za pośrednictwem Firmy EKOMED (ul. Królowej Jadwigi 23, 41 – 300 Dąbrowa Górnicza), która odbiera odpady z terenu CMD z przeznaczeniem do ich termicznego unieszkodliwienia w spalarni odpadów SARPI w Dąbrowie Górniczej.

² Dz. U. Nr 121, poz. 835

6. Plan postępowania i środki bezpieczeństwa, które narażone osoby (pracownicy) powinny zastosować w przypadku awarii

Zgodnie z kategorią I działania zamkniętego użycia GMO, charakter prowadzonych prac z materiałem GMO nie powoduje zagrożeń dla zdrowia ludzi i środowiska. Przechowywanie, transport i analiza materiału zmodyfikowanego genetycznie odbywa się przy zachowaniu zasad pracy z materiałem określonym jako GMO, zasadami dobrej praktyki laboratoryjnej i przepisami BHP.

O zaginięciu lub innym zdarzeniu z udziałem zwierzęcia zmodyfikowanego genetycznie osoba stwierdzająca powyższy fakt zobowiązana jest powiadomić niezwłocznie Kierownika Centrum Medycyny Doświadczalnej, który podejmuje decyzje o sposobie działań – odpowiednio do zdarzenia.

W ww. przypadkach a także w sytuacji wystąpienia innego rodzaju awarii, powodującej niekontrolowane rozprzestrzenianie się GMO należy podjąć działania, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie rozprzestrzeniania się GMO oraz ograniczenia skutków powstałej awarii, w tym:

- 1) Niezwłocznie zabezpieczyć miejsce powstania awarii w celu ograniczenia dalszego rozprzestrzeniania się GMO.
- 2) Ograniczyć dostęp osób nieuprawnionych do miejsca awarii oraz jego bezpośredniego otoczenia.
- 3) Czytelnie oznaczyć miejsce awarii w celu ostrzeżenia osób znajdujących się lub mogących znaleźć się w tym obszarze.
- 4) Zapewnić odzież ochronną oraz środki ochrony osobistej osobom biorącym bezpośredni udział w usuwaniu awarii.
- 5) Stosownie do rodzaju i skali awarii, należy powiadomić (z zastrzeżeniem pkt 7 ppkt 1):
 - osobę odpowiedzialną za realizację planowanego zamkniętego użycia GMO,
 - p. o. Kierownika Centrum Medycyny Doświadczalnej dr hab. J. Barskiego tel. 661 371 711
 - osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo biologiczne – dr hab. J. Stojko tel. 601 480 375

- pracowników potencjalnie narażonych na skutki awarii,
- 6) Podjąć działania zmierzające do usunięcia awarii i jej skutków stosownie do rodzaju i skutków awarii (zabezpieczenie GMO, dezynfekcja powierzchni, przedmiotów i miejsc, gdzie istnieje ryzyko kontaminacji genetycznie modyfikowanym materiałem, zniszczenie odpadów poprzez spalenie lub autoklawowanie, poszukiwanie zbiegłych, zaginionych lub uprowadzonych zwierząt itd).
 - 7) W przypadku kontaktu ubioru lub kontaktu ze skórą tkanki zwierzęcia GMO zanieczyszczone miejsce zostanie zmoczone/przemyte roztworem Medicarine (odzież) Spitaderm lub 70 % roztworem etanolu (skóra) lub woda destylowana (oczy), a następnie spłukane strumieniem bieżącej wody.
 - 8) We wszystkich pomieszczeniach, w których będzie prowadzona praca z GMO będą się znajdować wyraźne oznakowane pojemniki z roztworem dezynfekcyjnym (przygotowywanym na bieżąco – w stanie aktywnym).

7. Plan postępowania i środków bezpieczeństwa dla służb ratowniczych

- 1) Stosownie do rodzaju i skali awarii, należy powiadomić:
 - odpowiednie służby ratowniczo-gaśnicze (pogotowie – tel. 999, straż pożarną – tel. 998, pogotowie ciepłownicze – tel. 993, pogotowie energetyczne – tel. 991, pogotowie gazowe – tel. 992, pogotowie wodno-kanalizacyjne – tel. 994) z podaniem: okoliczności awarii, nazwy oraz cech identyfikujących i ilości uwolnionych GMO, charakterystyki zagrożenia, które może wystąpić, podjętych środków zaradczych i ratowniczych, wszelkich informacji niezbędnych do oceny rozmiarów awarii i jej skutków dla zdrowia ludzi i środowiska,
 - Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach, tel. 32 251-01-53,
 - Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Katowicach, tel. 32 257-20-74
 - właściwe organy gminy oraz Ministra Środowiska – z podaniem przebiegu akcji ratowniczej i jej wyników – powiadamia Kierownik CMD lub inna upoważniona osoba.
- 2) Informacje o telefonach alarmowych do jednostek, o których mowa w pkt 1), znajdują się na terenie budynku (w pomieszczeniach administracyjnych, portierniach oraz w pomieszczeniach, w których znajduje się GMO).
- 3) W przypadku pożaru należy:
 - wezwać straż pożarną tel. 998,

- zabezpieczyć klatki z GMO i podjąć próbę samodzielnego ugaszenia pożaru za pomocą środków podręcznych (gaśnice, koce przeciwpożarowe),
- zamknąć drzwi do innych pomieszczeń,
- w razie zagrożenia rozprzestrzenieniem ognia wyprowadzić pracowników z pomieszczeń zagrożonych,
- szczegółowe przepisy dotyczące postępowania w wypadku pożaru są regulowane w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dostępnej w Centrum Medycyny Doświadczalnej

4) Wraz z przybyciem odpowiednich służb pracowniczych poinformować je o działaniach podjętych zmierzających do usunięcia awarii i jej skutków (zabezpieczenie materiału GMO, dezynfekcja powierzchni, przedmiotów i miejsc gdzie istnieje ryzyko kontaminacji genetycznie modyfikowanego materiału, poszukiwanie zbiegłych, zaginionych lub uprowadzonych zwierząt).

Na terenie Centrum Medycyny Doświadczalnej znajduje się 8 apteczek zawierających wyposażenie niezbędne do udzielenia pierwszej pomocy wraz z instrukcjami działań ratowniczych.

Plan postępowania na wypadek awarii powodującej niekontrolowane rozprzestrzenianie się GMO zagrażające zdrowiu ludzi lub środowisku w sposób bezpośredni lub z opóźnieniem jest przechowywany w Centrum Medycyny Doświadczalnej będącym miejscem dokonywania operacji zamkniętego użycia GMO oraz w siedzibie Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach (Katowice, ul. Poniatowskiego 15, pokój 515).